

Slovenske skupnosti

**Naše posebno pismo
predsedniku vlade
ob obisku v Trstu**

**Našim somišljenikom
v premislek**

Gospod

posl. GIULIO ANDREOTTI

Predsednik Ministrskega sveta

Dovolite nam, da Vam kot voditelji Slovenske skupnosti iz Trsta — izrabljajoč priložnost, ki nam jo nudi Vaš obisk v deželi Furlaniji - Julijski krajini — na kratko orišemo nekaj problemov, ki nas zadevajo kot pripadnike slovenske narodne manjšine. Čutimo se dolžni, da Vam prikažemo položaj državljanov slovenskega jezika v tržaški pokrajini, pri čemer pa seveda omenjamo probleme vseh Slovencev, ki živijo v naši deželi, to je v tržaški, goriški in videmski pokrajini.

Slovenska skupnost si v okviru slovenske narodne manjšine politično prizadeva za ustrezno in globalno reševanje problemov te skupnosti, ki še danes — skoraj 30 let po koncu vojne — ne uživa onih narodnostnih, etničnih in jezikovnih pravic, kot jih predvideva ustava, sad junaškega odporiškega boja, v katerem so Slovenci darovali na tisoče in tisoče človeških življenj.

Ker se zavedamo, da se država s podeljevanjem pravic, ki pripadajo manjšinam, ne slabi, marveč obratno še krepi, želimo, da bi bili v celoti izvajani 2., 3. in 6. člen Ustave, ki se nanašajo na programska določila za zaščito narodnostnih in jezikovnih manjšin. V tem pogledu Slovenci ne uživamo pravne in dejanske enakopravnosti z drugimi državljani.

Žal so še vedno v veljavi zakoni in določila z jasnimi fašističnim pečatom, ki nam preprečujejo uporabo materinščine pred sodnimi oblastmi. Še vedno čakamo na povračilo tvarne in moralne škode, ki je bila slovenski manjšini prizadejana v fašističnem obdobju. V treh pokrajinah dežele Furlanije - Julijske krajine ravnajo s Slovenci še vedno neenako, zaradi česar Slovencem iz videmske pokrajine še danes odrekajo najosnovnejše etnične in jezikovne pravice.

Gospod predsednik, tolmačimo razpoložene pripadnikov Slovenske skupnosti in Vas prosimo, da proučite in dejansko odobrite globalni zakonski načrt za slovensko manjšino, ki je bil predložen novembra lani v državnem parlamentu v smislu 50. člena ustave. Zakonski načrt, ki obsega 44 členov, je sestavila Slovenska skupnost iz Trsta in SDZ iz Gorice ter iz Trsta.

(dalje na 2. strani)

Po poglobljenih posvetovanjih s sorodnimi slovenskimi političnimi organizacijami, ki delujejo v deželi Furlaniji - Julijski krajini, je Svet Slovenske skupnosti sklenil, da se Slovenska skupnost ne bo udeležila s svojimi listami državnoborskih volitev, ki bodo 7. in 8. maja. Člani, somišljeniki in sploh vsi volivci ter volivke, ki so že na tolikšnih dosedanjih upravnih in tudi na dveh zadnjih parlamentarnih volitvah zaupali svoj glas listam in kandidatom Slovenske skupnosti, se seveda tokrat popolnoma upravičeno sprašujejo, kateri so razlogi, ki so glavno vodstvo naše slovenske politične organizacije privedli, da se ne udeleži volilnega boja.

Preden bomo skušali, vsaj na kratko, odgovoriti na zgornje vprašanje, smatramo za potrebno najprej odločno poudariti, da odsotnost slovenskih list na bližnjih državnoborskih volitvah nikakor ne pomeni niti odklona, še manj pa odpovedi Slovenske skupnosti njenemu glavnemu in bistvenemu političnemu konceptu, to je nujnosti samostojnega, od vsedržavnih italijanskih strank neodvisnega političnega delovanja in nastopanja. Zaradi tega bo Slovenska skupnost še dalje in vedno glasneje zahtevala, naj se sedanji volilni red tako spremeni, da bo slovenski

narodnostni skupnosti v Italiji omogočena izvolitev lastnega predstavništva v rimskem parlamentu, ne glede na njeno številčno moč. Ta zahteva je naravna in tudi ustreza pravnemu pojmovanju dejanske demokracije ter je gotovo v skladu z duhom ustavnih določil. Mislimo namreč, da mora prej ali slej prenehati današnje stanje, ko Slovenci ob državnoborskih volitvah sploh nismo stoodstotno gotovi, da bo kak slovenski kandidat na italijanskih vsedržavnih listah izvoljen v poslansko zbornico, da ne omenjamo senata, v katerega nobena omenjenih strank doslej še ni niti kandidirala kakega Slovenca.

Ko je Slovenska skupnost ob parlamentarnih volitvah leta 1963 in leta 1968 predložila svojo listo za poslansko zbornico, je vnaprej vedela, da noben njen kandidat ne bo prodr. Če je kljub temu posegla v volilni boj, je tako ravnala predvsem zato, ker je hotela na najbolj nazoren in vsem viden način opozoriti ne samo tržaško, temveč predvsem širšo italijansko javnost, da ob vzhodni državni meji živi slovenska manjšina, ki ima svoje specifične probleme in ki že predolga leta čaka, da se ti problemi pravično rešijo in uredijo. Volilni nastop in njegovi rezultati

(dalje na 4. strani)

Pred obiskom predsedstvu SZDL, lani 10. septembra, se je delegacija Slovenske skupnosti poklonila slovenskemu geniju Francetu Prešernu in položila venec pred njegov spomenik v Kranju ter se nato ustavila v Begunjah, kjer je položila venec pred spomenik žrtvam druge svetovne vojne. Na sliki delegacija Slovenske skupnosti pri polaganju venca vojnim žrtvam v Begunjah.

SKUPNI NASTOPI SLOVENCEV V ITALIJI

Dejstvo, da so predstavniki vseh Slovencev v Italiji, vključenih v Slovensko skupnost, v italijanske stranke, v razne druge organizacije, sestavili skupno spomenico in jo poslali ministrskemu predsedniku Colombu ter da so se zmenili za skupno predstavništvo pri predsedstvu italijanske vlade in ga izvedli, kljub praktičnim, racionalnim in efektivnim težavam, pomeni lahko začetek večjih podvigov vseh slovenskih zamejskih sil predvsem ko bo šlo za reševanje problemov, ki zadevajo vso slovensko manjšino v Italiji. Mislimo na skupne nastope vseh Slovencev, kateregakoli svetovnega nazora, verskega prepričanja, socialne uvrstitve, ekonomske težje, ker je povsem jasno, da svoje probleme najlaže in najučinkoviteje rešuje posameznik sam; tako tudi skupnost posameznikov, narod. Menimo, da je treba najprej biti, živeti, potem sem šele pripadnik tega ali onega svetovnega nazora, te ali one stranke, itd., Bistveno je torej ohraniti narod in in zavarovati njegov vsestranski razvoj; vse drugo bi moralo biti, v slovenskem političnem okviru, podrejeno temu, primarnemu namenu. Italijanske stranke, naj bodo še tako naklonjene Slovencem, ne morejo reševati samo ali predvsem slovenskih problemov, ker vsaka od teh zasleduje svoje cilje in uporablja tem primerna sredstva. Če katera od njih hoče reševati ali dejansko rešuje slovenske probleme, dela to iz sekundarnih razlogov,

Naše posebno pismo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prepričani smo, da bomo le z zaščito šibkejših, to je manjšin, preprečili ponavljanje onih občutkov prizadetosti, ki so že vse preveč zavirali družbeni in človeški napredek v teh krajih. Složnost in skupna zavzetost za napredek celotnega prebivalstva bosta prevladala šele, ko bodo odnosi med večino in manjšino temeljili na popolni pravičnosti.

Demokratska Italija je storila že marsikaj pomembnega za reševanje problemov jezikovnih manjšin; nastalo je zlasti vzdušje hotenja, da se rešijo obstoječi problemi; vzpostavljen je bil odprt in konstruktiven dialog. Jutrišnja Italija pa mora dokončno rešiti še vse nerešene probleme slovenske narodnostne manjšine. Obvezujemo se, da bomo nenehno, vztrajno in lojalno delali za gradnjo zares človečanske prihodnosti za celotno naše prebivalstvo; to pa se bo zgodilo tudi in zlasti s tem, da država odobri skupek pravnih določil za slovensko manjšino v Italiji.

Skupno z ogromno večino tržaškega prebivalstva odklanjamo vračanje k nekdanjim sumničanjem, nesporazumom in sovražnostim, ker želimo živeti v miru, v prijateljstvu in v dialogu, katerega cilji so trajni mir med prebivalstvom in med mejnimi državami, boljša bodočnost in pa zares nova Evropa.

V tem duhu Vam v imenu Slovenske skupnosti izrekamo iskreno dobrodošlico v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Trst, 10. aprila 1972.

v kolikor taka prizadevanja jim pomagajo uresničevati njihove lastne težnje in njihove cilje.

Važnost sedanjega političnega trenutka

V tem izredno važnem političnem trenutku italijanskih državnozborskih volitev, ko se odloča politična usoda italijanske države, nismo predložili slovenske kandidatne liste temveč moramo presojati in ugotavljati, katere sedanje konkurenčne stranke so se v dosednji praksi najbolj izkazale do Slovencev, katere nam po svoji strukturi, idejni usmerjenosti in moralni občutljivosti nudijo večje jamstvo, katere so nam izven obljub, ki utegnejo biti odraz posebnega temperamenta, pripravljene resnično pomagati. Premišljevali moramo, ali nista morda narodnostna frigidnost in nacionalni kvalunkvizem strank, ki se sicer proglašajo za zagovornice slovenskih interesov, nevaren sovražnik slovenske narodnosti, kajti že če smo stalno budni in pozorni se težko ustavljamo poplavi večinskega naroda, kaj šele, če smo v narodnostnem oziru neobčutiljivi ali hladni.

Za slovensko predstavništvo v Rimu

Mislimo, da bi morali Slovenci kot taki, kakršna koli je naša politična struktura, imeti svoje predstavništvo v rimskem parlamentu. Tako predstavništvo predvideva tudi 2. člen Osnutka za zakonsko zaščito slovenske manjšine v deželi Furlanija - Julijska krajina, ki ga je Slovenska skupnost z goriško in tržaško SDZ poslala v obliki peticije predsedniku rimskega senata, predsedniku parlamenta in vodjem parlamentarnih skupin. A mislimo, da ta predlog, ki je sicer pameten in razumljiv tudi demokratično razpoloženemu tujcu, ne bo mogel biti spričo sedanjih italijanskih razmer uresničen v bližnji bodočnosti. Skratka treba bi bilo sile, ki bi sprožila proces, zaradi katerega bi italijanska vlada sprejela in osvojila tak predlog. To bi mogle narediti italijanske stranke, ki imajo v svojih vrstah pripadnike slovenske manjšine; to bi utegnili izpeljati kaka stranka po pravilu usluge — proti usluge po neki vpeljani politični računici. A ta pot se nam zdi negotova in težavna. Bolj naravna in učinkovita, v skladu z obstoječimi italijanskimi zakoni, brez potrebe po dodatnih ali posebnih zakonih, bi bila skupna odločitev, da vsi Slovenci v Italiji pri važnih političnih ukrepih in izbirah, kakršne so, na pr. volitve, zavzamemo enotno stališče. Tak proces ji bil verjetno hitrejši, gotovo pa trdnejši in bolj življenjski, predstavljal bi dejansko silo in bi ne bil samo posledica zaščitnega zakona, ki morda štiti tiste, ki ne marajo biti zaščiteni.

Slovenska skupnost in njen Statut

Po Spomenici, ki so jo sestavili predstavniki vseh zamejskih Slovencev in po skupnem obisku pri predsedstvu vlade bi morala biti pot do večjih skupnih nastopov naravna in logična in taki nastopi bi bili v razcefrani sliki povojnega slovenskega narodnega telesa velik zgodovinski dogodek, porok obstoja, razvoja in rasti tukaj živečega sloven-

skega naroda. Slovenska skupnost meni, da je taka politična pot edina prava, naravna in gotova. Že v Statutu, ki ga je pretrseš in odobril občni zbor SS beremo pod 2. členom sledeče: »Glavni cilj Slovenske skupnosti je in ostane ohranitev in okrepitev slovenstva na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini. Slovenska skupnost je prepričana, da bomo zamejski Slovenci dosegli uresničenje pravic in koristi, če bomo enotno organizirani. Slovenska skupnost hoče postati po svojih namenih, značaju in sestavi politična organizacija vseh zamejskih Slovencev. Takšna čim širša združitev slovenskih sil je nujno potrebna za učinkovit nastop proti ogražanju naših bistvenih vrednot, kakor so jezik, zemlja in samobitnost. SS je globoko uverjena, da samo samostojnimi slovenskimi političnimi nastopi lahko ohranimo in izpričamo svojo narodno samobitnost.«

Naš cilj

Slovenska skupnost ima ta cilj vedno pred očmi očmi in ga želi s svojim razvejanim političnim življenjem, s svojimi številnimi nastopi, s svojimi stalnimi stiki s Slovenci v Gorici, v Beneški Sloveniji, v Kanalski dolini in, seveda, v Trstu uresničiti v korist in blagor celotne naše slovenske narodnostne skupnosti.

Ustoličenje upravnega sveta združenja Stalno slovensko gledališče

26. aprila t. l. je tržaški župan sklical prvo sejo upravnega sveta združenja Stalno slovensko gledališče. Seja je bila na tržaški občini.

Tako je prišlo do dokončne publicizacije Slovenskega gledališča, za katero so sklenile politični sporazum stranke leve sredine, to je Krščanska demokracija, socialisti, socialdemokrati in republikanci, ter Slovenska skupnost.

Slovenska skupnost, ki je vložila veliko svojega političnega napora v ureditev statusa Slovenskega gledališča, izraža svoje prepričanje, da bo to javnopravno priznanje SG ki že ves povojni čas deluje v zamejstvu, odločilno vplivalo na bodočo rast naše slovenske gledališke ustanove, ki ima kot gledališko telo slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu še posebno poslanstvo.

Devinsko-nabrežinska občinska uprava je postavila povsod v občini dvojezične občestne table. Tako je izpolnjena ena glavnih točk političnega in upravnega sporazuma na krajevni ravni med strankami leve sredine in Slovensko skupnostjo.

Zakonski osnutek, ki so ga izdelale Slovenska skupnost ter goriška in tržaška SDZ, je deželni svetovalec SS predložil v pretres deželnemu svetovalecu Furlanije - Julijske krajine.

Slovenska skupnost v sedanjem političnem trenutku

Slovenska skupnost je politična organizacija, katere glavni cilj in pravzaprav edini smoter je ohranjanje in okrepitev narodnostnega, gospodarskega in socialnega življenja in razvoja Slovencev v Trstu. Zato je Slovenska skupnost na neizprosno stalnišči samostojnosti političnega življenja zamejskih Slovencev. Samo v avtonomnem političnem življenju je moč delati, graditi, opominjati, graditi in zavzemati politična stališča o vsakodnevem političnem dogajanju. Ker je Slovenska skupnost prepričana, da je samo tako moč reševati slovenska vprašanja in preprečiti, da bi kot zamejski Slovenci postali le zanimivo kulturno ali folklorno ljudstvo, zato je trdno na stalnišči, da morajo zamejski Slovenci imeti lastne politične organizacije. To načelo in to prepričanje je baza našega dela in političnega prepričanja.

Na drugem mestu povemo, zakaj je bilo pametno ne postaviti za letošnje parlamentarne volitve lastne liste. Izredne volitve kot so te terjajo izredne korake. Tak izreden korak je Slovenska skupnost naredila s tem, da skuša s svojo zadržanostjo pomagati po svojih močeh demokratični izgradnji jutrišnjega dne. Ni nam bilo vseeno ali bo jutri na oblasti ta ali ona stranka, ni nam bilo vseeno ob misli, da bi fašisti okrepili svoje glasove: zato smo naredili izjemen korak in smo s tem, da nismo predložili liste hoteli okrepiti tiste stranke, si se resnično bore za slovenske pravice, ki so resnično proti vsakršnemu nasilju in totalitarizmu, kar jim je preveč pri srcu mir, svoboda in socialna pravičnost slehernega državljana. S svojimi zadržanostjo hočemo pomagati predvsem tem zdravim silam v državi, v kateri živimo kot slovenska narodnostna skupnost.

Slovenska skupnost je krovna organizacija; to pomeni, da združuje Slovence različnega ideološkega gledanja. Njen cilj je združiti vse Slovence pod eno in isto streho. To poudarjamo tudi danes, ker nam je ta cilj res pri srcu in ne samo volivna parola. Prišel bo čas, ko bomo morali vsi Slovenci - katoličani, neodvisni in marksisti — glasovati eno samo listo, tako kot to delajo zrele manjšine drugod v Italiji in v Evropi. Ko bodo vsi Slovenci spoznali — in do tega bo prišlo — da jih velika streha vsedržavne stranke onemogoča v njihovih odločitvah, ko bodo uvideli, da more le samostojna manjšina učinkovito ukrepati. Takrat bomo vsi Slovenci sedli okrog mize — kot smo storili za podpis Spomenice in kot smo pripravili obisk pri ministrskem predsedniku Colombu — ter se odločili, da skupno nastopimo pri volitvah in pošljemo v parlament svojega zastopnika. morda tudi dva. V Italiji živi okrog 100.000 - 120.000 Slovencev, kar je več kot dovolj, da bi mogli dobiti dva poslance in dva senatorja. Takrat nam ne bo treba trepetati za vsakega Slovenca, ki bo kje kandidat, ali bo izvoljen ali ne — ker bo naša številčnost in naša moč največje jamstvo za naš uspeh in za izvolitev naših parlamentarcev. Kolo zgodovine se nenehno obrača: kar je bilo včeraj nemogoče, je danes že mogoče, jutri pa gotovo. Zato upamo, da se bo kolo zgodovine počasi, a vztrajno vrtelo v to smer: v smer slovenskega skupnega volivnega nastopa Slovencev v Italiji.

Dotlej pa moramo na parlamentarnih volitvah izbirati med več strankami, oz. listami in kandidati. Kako naj izberemo, je Slovenska skupnost že povedala: za stranke in kandidate, ki se zavzemajo za slovenske pravice, ki so za socialni napredek, ki so proti vsakemu nazadnjaštvu, fašizmu in totalitarizmu. Izbrali bomo torej po svoji vesti in lastnem prepričanju. V tem hoče biti Slovenska skupnost široka in demokratična, taka pač kot od vsega svojega početka.

—o—

Leva sredina in Slovenci - skoro 10 let sodelovanja

Slovenska skupnost je skoro pred desetletjem stopila kot nosilec slovenskih problemov v sodelovanje s strankami leve sredine. V začetku je bilo to sodelovanje tvegano, saj je bilo treba na novo pot, ki terja večje angažiranosti, stalne prisotnosti in politične vztrajnosti. Predvsem je bilo treba imeti nenehno pred očmi načelno in konkretno reševanje vprašanj slovenske narodnostne skupnosti. Treba je bilo premostiti mnogo ovir in težav. Toda po enem desetletju dela in sodelovanja s strankami leve sredine v okviru pokrajine in občine ter v devinsko-nabrežinski občini, ne smemo mimo bistvenih rezultatov, ki so bili doseženi za vse Slovence v Italiji.

Še pred desetimi leti smo bili povsem zapostavljeno ljudstvo, danes imamo Slovenci dva odbornika na tržaški pokrajini in dva odbornika v tržaškem občinskem odboru. Poleg tega imamo Slovenca za nabrežinskega župana, ki bi ga sicer ne imeli niti, če bi vsi slovenski občinski svetovalci devinsko-nabrežinske občine glasovali skupno za Slovenca. Število v devinsko-nabrežinski občini je namreč v korist italijanski narodnostni skupnosti.

Toda sodelovanje s strankami leve sredine je prineslo predvsem mirno sožitje med tukajšnjim prebivalstvom. Lani, ob priliki antifašistične manifestacije, je v tem duhu tržaški župan korakal po tržaških ulicah, med mnogimi slovenskimi napisi in transparenti. Kaj takega ni bilo mogoče pred desetimi leti.

Levosredinska politika je prinesla tudi konstruktiven dialog med vsemi, ki jim je mir in sožitje glavna stvar. Občinski svet, pokrajinski svet, deželni svet so govorili in sklepali o problemih, ki bi pred desetletjem izzvali eno samo žvižganje v dvorani. Danes se o slovenskih problemih govori mirno in stvarno. In to je velik in važen napredek. Ne bomo našte-

Slovenski tržaški skavti na častni straži pred spomenikom na Bazovici. Kdaj bo prišel čas, ko bo mo s skupno slovensko proslavo počastili naše junake? Slovenska skupnost, ki je doslej vedno počastila žrtve s samo slovensko besedo in pesmijo, vabi vse Slovence na organiziranje skupne slovenske proslave

vali tu — ker ni pravi moment — vsega, kar se je napravilo v okviru sodelovanja s strankami levega centra. Tržaška občinska in pokrajinska uprava sta napravili nič koliko korakov in dejanj v korist slovenskega prebivalstva. Zamolčati to dejstvo, je nepošteno in kritično.

Zato si kot somišljeniki Slovenske skupnosti in pripadniki slovenske narodnostne skupnosti želimo, da bi se stranke današnjega sestava leve sredine ne razšle po volitvah. KD, PSI, PSDI in PRI so v krajevnem merilu napravile skupaj s Slovensko skupnostjo tako pomembne korake, da jih le politično zaslepljen človek more tajiti. Trditev, da ni bilo nikjer nič napravljenega, pa je tako demagoška, kot po drugi strani ona, da je bilo vse napravljeno za Slovence. Kot pripadniki Slovenske skupnosti trdimo, da je bilo zlasti v krajevnem merilu precej storjenega za slovensko narodnostno skupnost v Italiji.

Zaradi tega želimo, da bi stranke leve sredine izšle okrepljene iz volivnega boja in da bi lahko sestavile skupaj tako vladno večino, ki bo res samostojna, bo res jamčila mir in red v državi in bo — kar je za nas bistveno — hotela in znala rešiti slovenske probleme v pravilni luči in pravični smeri. Če bo po volitvah nastala taka vladna večina, ki bo resnično napredna in pravična do slovenske skupnosti, tudi v duhu ustave in deželnega statuta, potem se je bomo kot pripadniki slovenske manjšine resnično razveselili.

Rižarna bo postala spomenik

Na predvečer Odporniškega dne je bil ob prisotnosti ministra Donat-Cattina položen temeljni kamen za preureditev Rižarne v trajen spomenik, ki bo spomin na vse, ki so tam žrtvovali svoja življenja za našo boljšo bodočnost, a bo hkrati tudi opomin našim in bodočim rodovom, naj ne dopuste, da bi se

take temne sile ponovno osvojile oblasti in zverinsko besnele nad vsemi, ki želijo mir, svobodo in bratstvo med narodi.

Na pomembni in pretresljivi svečanosti v Rižarni je med drugimi položilo venec s slovensko zastavo tudi odposlanstvo Slovenske skupnosti.

Našim somišljenikom v premislek

(nadaljevanje s 1. strani)

so gotovo imeli svojo težo pri razvoju kasnejših dogodkov. Razmere so danes nedvomno nekoliko drugačne, kot so bile pred devetimi, oziroma štirimi leti. Slovenska narodnostna skupnost je v tem razdobju naredila korak naprej na poti priznavanja in uveljavljanja svojih pravic v okviru družbe, v kateri ji je usojeno živeti. Se zdaleč ni seveda dosegla, kar ji po vseh pisanih in nepisanih zakonih pripada, vendar se ji je posrečilo doseči, da morajo oblasti in vse italijanske politične sile danes upoštevati prisotnost Slovencev in da ti predstavljajo dejavnik, katerega pomena ni mogoče podcenjevati ali omalovaževati, če hočemo govoriti o kakem družbenem in gospodarskem razvoju tukajšnjih obmejnih krajev ter o nadaljnji materialni in duhovni rasti celotnega obmejnega prebivalstva.

Poglobljena analiza tega dejstva je bil prvenstveni razlog, zaradi katerega je Svet Slovenske skupnosti sklenil, da ne predloži svojih list na letošnjih državnozbornskih volitvah, to tembolj, ker je volilni red ostal še vedno nespremenjen, zaradi česar je bila izvolitev kakega njenega kandidata že vnaprej izključena.

Svet Slovenske skupnosti je pri svoji odločitvi imel dalje živo pred očmi sedanji kočljivi notranjepolitični položaj v državi, ki ga označuje predvsem odločen poskus fašistične desnice, da zrahlja demokratični državni in družbeni red, demokratične institucije ter se nato polasti oblasti ter postopno uvede svoj red. Slovenci v Italiji predstavljamo sicer le majhen odstotek celotnega prebivalstva in zaradi tega ne moremo bistveno vplivati na nadaljnji razvoj notranjepolitičnega položaja v državi, vendar menimo, da smo kot demokrati in kot protifašisti dolžni PRISPEVATI SVOJ DELEŽ K OBRAMBI DEMOKRACIJE IN SVOBODE TER K ZATRTJU VSAKRSNE TOTALITARNE IN REAKCIONARNE NAKANE. To tembolj, ker se dobro zavedamo, da bi od takšnega preobrata imeli največjo škodo prav mi Slovenci, kot nas lepo uči zgodovina med dvema svetovnima vojnama. Zaradi tega je prav, da odvrnemo od sebe vsak, tudi najmanjši sum, po katerem bi lahko kdo sklepal, da smo Slo-

venci na kakršenkoli način, tudi samo posredno pripomogli k uveljavitvi že omenjenih temnih sil.

Ko smo to ugotovili, nastane samo po sebi vprašanje, kako naj se člani, somišljeniki, volivci in volivke Slovenske skupnosti na bližnjih političnih volitvah konkretno ravnajo. Svet Slovenske skupnosti je ob upoštevanju notranje strukture svoje politične organizacije in zlasti ob upoštevanju različnih nazorskih in političnih opredelitev svojih volivcev mnenja, da nikakor ne more svetovati ali priporočati, naj Slovenci, ki na upravnih in deželnih volitvah volijo slovenske liste, tokrat zaupajo svoj glas eni sami, pristno demokratični vsedrjavni italijanski stranki.

Svet Slovenske skupnosti je globoko prepričan, da so slovenski volivci že toliko politično zreli, da jim ni treba dajati posebnih naukov, kako naj se ravnajo, da bo njihov glas čimbolj koristen za celotno slovensko narodno manjšino v Italiji. Vsak naš volivec ima priložnost, da si pobliže ogleda volilne programe strank, da se neposredno sooči z vsem dosedanjim delovanjem in s konkretnimi ukrepi teh strank, pa se bo po trezni in preiščeni oceni lahko odločil, katera stranka in zlasti kateri kandidati resnično zaslužijo zaupanje slovenskega volilca in slovenske volivke.

Kar si našim ljudem dovoljujemo svetovati, je predvsem to, naj se pri izbiri liste in kandidatov ravnajo tako, kot jim velevalo vest, razum, splošne koristi naše narodne skupnosti, stvar dejanske demokracije in nadaljnje vsestranske družbene rasti v državi,

v kateri živimo. Kot pri vseh volitvah, je tudi pri sedanjem volilnem boju precej demagogije, lepega besedičenja in praznih obljub. Naši ljudje pa kljub temu vedo, katere stranke in kateri kandidati imajo trdno voljo in še posebno stvarno politično možnost, da v zakonodajnih zbornicah in na vseh drugih odločujočih ravneh nekaj konkretnega naredijo za rešitev in ureditev še odprtih manjšinskih vprašanj in za zagotovitev nadaljnje gladnega in vsestranskega razvoja celotne naše slovenske narodne skupnosti.

Preden torej slovenski volivci in slovenske volivke zaupajo svoj glas tej ali oni stranki, temu ali onemu kandidatu, naj imajo pred očmi tako splošne koristi naše manjšine kot tudi stvar demokracije, svobode in socialne pravičnosti, katerih nadaljnji razvoj morejo jamčiti le tiste politične sile, ki so resnično napredne, ker sprejemajo metodo demokratične igre in odločno odklanjajo kakršnokoli reakcionarno in totalitarno avanturo. Slovenska skupnost je namreč prepričana, da je le v demokratičnem sistemu, katerega bistvena komponenta je idejni in politični pluralizem, mogoče pravično in pravilno reševati vsa družbena vprašanja in s tem tudi manjšinska vprašanja.

Slovenska skupnost na bližnjih državnozbornskih volitvah ni prisotna s svojimi listami in kandidati. Njeni člani, somišljeniki, volivci in volivke pa naj bodo prepričani, da bo spet kmalu čas, ko bodo imeli priložnost brez zadrege izpričati vso svojo zavest. Bližajo se namreč občinske volitve v Trstu, prihodnje leto pa bodo deželne volitve. Tedaj bo Slovenska skupnost polno prisotna s svojimi listami in je že sedaj prepričana, da se bodo njene liste krepko uveljavile.

Slov. skupnost v Tržaškem občinskem svetu

V mandatni dobi, ki se izteka je Slovenska skupnost v Tržaški občini bistveno prispevala k rešitvi nekaterih problemov, ki smatramo, da so zelo pomembni za nadaljnji razvoj naše narodne skupnosti.

Predvsem so v lanskem letu končno začele delovati Rajonske konzulte, ki predstavljajo velik korak naprej k demokratizaciji občinske uprave in pomemben prispevek k zblizanju med občinsko upravo in vsem prebivalstvom. Tudi Slovenci lahko ugotovimo z zadoščenjem, da je sprejeti pravilnik uzakonil uporabo slovenskega jezika v rajonskih konzultah, kjer prebivajo Slovenci. Čeprav je izvajanje sprejete norme naletelo v začetku na določene težave tehnične narave, predvsem pomanjkanje ustreznega prevajalca, lahko sedaj ugotovimo, da deluje pet perifernih rajonskih konzult Tržaške občine dvojezično. Dosledno uporabo slovenskega jezika, ki je zagotovljena tudi v perifernih uradih pa bomo tudi v praksi uveljavili, če se bomo dosledno posluževali svojega jezika pri občevarju z osebjem rajonskih konzult.

Ravno tako smo slovenščino uveljavili v precejšnji meri v šolski zdravstveni službi z nastavitvijo slovenskega šolskega zdravnika in treh bolničark, ki zdravnikom pomagajo pri delu na slovenskih osnovnih in srednjih šolah. To službo bo treba seveda v bodoče dopolniti z nastavitvijo še ostalih potrebnih strokovnih oseb, ki obvladajo slovenščino.

Slovensko Gledališče v Trstu je v teku sedanje poslovne dobe Tržaške občine doseglo javnopravno priznanje in z ustanovitvijo

Stalnega Slovenskega gledališča, pričelo pot enakopravne manjšinske kulturne ustanove, ki uživa tudi ekonomsko podporo iz javnih sredstev. Smatramo, da bi tudi druge osrednje slovenske kulturne ustanove v bližnji bodočnosti morale dobiti enako javnopravno priznanje.

Občinski regulacijski načrt, ki nedvomno predstavlja inštrument za obrambo slovenskega Krasa, ker je zaustavil neurejeno naseljevanje na Krasu, pa je prehodno ustavil tudi naravni razvoj kraških naselij. SS se je zavzela za rešitev problema in končno dosegla, da se je pričelo proučevati možnosti za bodoči razvoj kraških vasi in celotnega ozemlja od Bazovice do Sv. Križa. Smatramo namreč, da je potrebno, da se naš Kras tako razvije, da bo njegovemu slovenskemu prebivalstvu omogočen naravni razvoj v domačem okolju.

Cestne povezave s tržaškim zaledjem potekajo po ozemlju, kjer strnjeno živimo Slovenci. Tudi če upoštevamo, da so te ceste potrebne za razvoj našega mesta in s tem koristijo tudi slovenskemu prebivalstvu, pa bomo skrbeli, da se naši narodnostni skupnosti ne bo v ničemer škodovalo. Isto velja za prometno vozlišče in univerzitetno gradbišče Katinare, za katero se je SS zavzela za ustrezno rešitev; barkovljanska vpadnica pa predstavlja še vedno odprt problem, ki mu bomo pozorno sledili.

Odgovorni urednik: Dr. Dragomir Legiša
Za politično vsebino člankov odgovarja izvršni odbor Slovenske skupnosti - Tisk Graphart - Trst

Beseda našega somišljenika

Na tablah, kjer so postavljeni volivni manifesti, se pozna, da ne nastopa Slovenska skupnost s svojo listo. Tu in tam se pojavijo redki letaki tudi v slovenskem jeziku; letaki v slovenščini so pravzaprav bele vrane, posebno v mestnih predelih. Prav tako je z volivnimi shodi: redki, zelo redki volivni govori v slovenskem jeziku v centru mesta, po ulicah ni gesel v slovenskem jeziku.

Ko nastopa Slovenska skupnost pa so govori od Ponteroša do Devina in Mačkovelj samo v slovenščini.

Pravzaprav si želim, da bi kmalu prišel oktober, ko bodo občinske volitve, da bi spet prislunil slovenski politični besedi in bral slovenske letake povesod v mestu. Vidim, da govorite resnico, ko pravite, da bi brez Slovenske skupnosti bilo žalostno.

Volivec Slovenske skupnosti